

Pigmalió de Joan Oliver

Índex

<i>Fitxa del llibre.....</i>	<i>2</i>
<i>Biografia.....</i>	<i>3</i>
<i>Preguntes.....</i>	<i>8</i>
<i>Personatges.....</i>	<i>10</i>
<i>Bibliografia.....</i>	<i>11</i>

Fitxa del llibre

Títol: Pigmalió

Autor: Joan Oliver

Editorial: El Cangur Teatre, Edicions 62

Any:1986

Ciutat: Barcelona

Biografia

Joan Oliver, narrador, dramaturg, traductor i periodista, va fer servir el nom de Pere Quart com a poeta. Va néixer el 29 de novembre de 1899 a Sabadell (Vallès Occidental), en el si d'una família de la burgesia industrial. El seu besavi, Pere Oliver, havia estat un dels fundadors de la Caixa d'Estalvis de Sabadell, i el seu avi matern, Joan Sallarès i Pla, va ser un dels capdavaners del Foment del Treball en el tombant de segle.

Va passar la infància immers en un ambient de casa benestant. Va estudiar el batxillerat als Escolapis de Sabadell i entre els anys 1916 i 1921 va estudiar Dret a la Universitat de Barcelona. De caràcter inquiet i rebel i poc còmode amb els codis socials burgesos, va establir una forta amistat amb altres joves benestants sabadellencs com els escriptors Francesc Trabal i Armand Obiols, amb qui formaria l'anomenat Grup de Sabadell, un grup marcat pel rebuig a la burgesia i pel desig de provocar la societat del moment.

En aquesta línia, van organitzar actes com els Anti-Jocs Florals, van crear un Club de Senyors del qual van nomenar un ase com a president, i van celebrar conferències grotesques. D'altra banda, però, també van treballar per difondre la literatura catalana a Sabadell i al Vallès. El seu projecte més ambiciós va ser la creació de l'editorial La Mirada (actualment Fundació La Mirada) que, a més de publicar títols escandalosos per a les tendències d'aquell moment, també van editar autors com Josep Carner i Carles Riba. D'aquest grup sabadellenc, van ser Francesc Trabal i Joan Oliver, principalment, els qui van elaborar les obres literàries més reeixides.

A partir del 1923, Joan Oliver va escriure poemes i petits contes al *Diari de Sabadell*, que dirigien els membres del Grup de Sabadell, i el 1928 publica el seu primer llibre de proses, *Una tragèdia a Lil.liput*. Però no serà fins al 1934, amb l'aparició del seu primer poemari, *Les decapitacions*, que signarà amb el que seria ja

el seu pseudònim poètic, Pere Quart (Pere, un dels noms de bateig, i Quart, perquè era el quart d'onze germans). Aquest poemari serà considerat per la crítica com un dels més brillants escriptors de la seva generació.

Aquesta prometedora carrera literària va ser escapçada per l'esclat de la guerra civil espanyola. Durant el conflicte, Joan Oliver es va implicar intensament en la lluita antifeixista, va presidir l'Agrupació d'Escriptors Catalans, filial de la Unió General de Treballadors (UGT), i va organitzar el Servei de Biblioteques del Front.

El 1939 es va exiliar a França, on va estar un temps amb altres escriptors catalans al castell de Roissy-en-Brie i després a Saint-Cyr-sur-Morin. Es va exiliar, primer a Buenos Aires, on el col·lectiu de refugiats es va traslladar en el **vaixell Florida**, i, finalment, a Santiago de Xile, on residiria nou anys.

A Xile, va mirar de guanyar-se la vida amb diversos oficis, tots efímers, i va escriure guions radiofònics de propaganda antinazi. Enyorat del que ell anomenava la seva pàtria, va tornar a Catalunya el 1948, on va trobar un país derrotat i empobrit pel franquisme.

Poc després d'arribar, la policia va registrar casa seva, li van retirar el passaport i va ingressar a la presó Model de Barcelona on va estar dos mesos i mig. Uns mesos més tard, la seva dona, Conxita Riera, va morir de leucèmia. Van ser per a Joan Oliver uns anys molt amargs. Fruit d'aquestes experiències va fer els llibres *Saló de tardor* i *Terra de naufragis*. La **correspondència mantinguda amb l'escriptor Xavier Benguerel** fins al 1984 n'és també testimoni.

Durant uns anys va sobreviure treballant en una impremta familiar i fent traduccions, sobretot d'obres de teatre, en un intent de revitalitzar i fer accessible a un públic burgès l'art dramàtic de la postguerra. La seva situació va començar a canviar quan, el 1955, va acceptar la direcció d'una col·lecció de novel·la catalana a l'editorial Aymà (posteriorment Edicions Proa i, actualment, integrada dins del grup Enciclopèdia Catalana).

Va contribuir també a la fundació de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona. Un cop casat en segones núpcies, va viure encara de col·laboracions a la revista Destino, amb el pseudònim de Jonàs, va dirigir un temps l'editorial Alcides, i va elaborar un diccionari de literatura a l'editorial Montaner y Simón (la mateixa on també treballaria en tornar de l'exili l'escriptor Pere Calders). Més tard va dirigir l'editorial Proa (sorgida a partir de l'antiga editorial Aymà).

Va publicar les seves traduccions d'obres de Molière, Carlo Goldoni, Anton Txèkhov, Bernard Shaw, Samuel Beckett i Bertold Brecht. En canvi, partidari d'un teatre d'autoria catalana, no va obtenir del públic l'èxit esperat en les seves temptatives com a dramaturg. La seva obra més reeixida es considera que és *Ball robat*. Tot i que sempre ha estat present en el món teatral català, ja sigui a través d'alguna de les seves traduccions o d'alguna de les seves obres pròpies, amb motiu de la commemoració del Centenari del seu naixement (1999), es recuperen amb força ressò algunes de les seves peces, com la traducció de *Tot esperant Godot*, de Samuel Beckett, dirigida per Lluís Pasqual, al Teatre Lliure de Barcelona, o amb muntatges a partir de la seva obra com *Això guixa*, dirigit per Pere Planella, al Mercat de les Flors de Barcelona, o *Joan Oliver*, dirigit per Carlota Subirós, al Teatre Nacional de Catalunya.

El seu ressò com a poeta es va produir el 1959 amb l'aparició de la que ha estat considerada la seva obra mestra: el poemari *Vacances pagades*. Aquest llibre va ser un punt de referència per a tota una nova generació de poetes que, tenint a Pere Quart com a model, van propugnar una nova manera de fer poesia, no elitista i més atenta a la realitat social.

Aquesta nova poesia, coneguda com a "poesia social", és el corrent literari hegemònic durant la dècada dels seixanta. El seu últim gran ressò i, a la vegada, inici del final va ser el mitificat recital "Price dels poetes", on diversos autors van fer una multitudinària lectura de poesia, en solidaritat amb la classe obrera.

Joan Oliver es converteix en una figura pública i la seva actitud honesta i contestatària el fan veure com un símbol de la lluita antifranquista. Va ser com una mena de "patriarca" per als més joves i va participar activament en actes de protesta com els de La caputxinada (1966) –una tancada de diversos intel·lectuals al convent dels Caputxins de Sarrià, a Barcelona–, on personatges universitaris aleshores joves, que hi van participar, com la futura escriptora Montserrat Roig, el retraten anys després com un "personatge venerable amb una atracció indefinible per la seva actitud cívica".

L'any 1970 va ser distingit amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. Posteriorment, finalitzada la Dictadura i restaurat el govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya, va continuar mantenint una posició crítica i insubornable, fins a l'extrem de rebutjar la Creu de Sant Jordi de la Generalitat. Va protagonitzar també una de les primeres reivindicacions professionals com a escriptor, amb el suport d'alguns membres de la Generació del 70, arran de la seva precària situació econòmica després d'haver exercit la direcció literària d'Edicions Proa, durant una sèrie d'anys, sense cap previsió de prestació de jubilació. En unes declaracions a Catalunya Ràdio, en els últims anys de la seva trajectòria, no amaga que està molt desanimat del col·lectiu d'escriptors i els retreu públicament el fet d'adoptar una postura còmoda amb la nova situació cultural i política creada amb el restabliment de la democràcia a Catalunya.

Lúcid fins a l'últim moment, Joan Oliver, segurament que més conegut en la història de la literatura catalana com a Pere Quart, va morir el 19 de juny de 1986. El seu nom ha estat novament reivindicat el 1999, dins els nombrosos actes commemoratius del Centenari del seu naixement, en el qual han participat activament la Fundació La Mirada de Sabadell, amb una exposició retrospectiva de la seva trajectòria, *Marines soledats*, i diverses institucions, sota l'orientació de la seva filla, Sílvia, i del seu nebot, l'escriptor i diputat del Parlament de Catalunya, Ignasi Riera.

Preguntes

- Perquè Jordana dona classes a la Roseta?

Una nit que plovia hi havia dues senyores en un portal resguardant-se de la pluja. Aquestes dones estaven esperant al fill d'una d'elles que havia anat a buscar un taxi. Van arribar dos homes més. Llavors el fill d'una de les dones quan venia corrents cap on eren elles, es va ensopegar amb una noia de carrer; una florista. Llavors els dos van a parar al mateix lloc; al portal on són les altres 4 persones. Llavors en Fontanella (un dels dos homes que està allà) li compra un ram de clavells a la Roseta. Llavors s'estira molt y li dona bastants diners. Ella es compra un vestit nou. Llavors un dia es presenta a casa d'en Fontana (l'altre home que hi era allà aquella nit), amb les intencions de que aquest l'ensenyi a parlar correctament el català com les senyores, per què ella vol treballar en un floristeria de prestigi y té que millorar el seu aspecte exterior.

- Comenta quina és la manera d'entendre la vida del pare de la Roseta. S'estima la filla? Es fa amic de Jordana?

El pare de la Roseta veu la vida on només importen els diners beure. S'estima la seva filla com tot pre estima a la seva filla, però no l'importa canviarla per un bitllet de mil pessetes. Però el que passa és que no es preocupa gens ni mica per ella.

El pare de la Roseta, en Fernandes, arriba a casa d'en Jordana pero queixar-se per que per culpa d'una recomanació a un conegut d'en Fernandes, aquest conegut l'ha deixat 200 mil duros anuals a canvi de que faci 6 discursos a l'any sobre un tema que li va dir aquest home. Llavors en Fernandes va anar a queixar-se a casa d'en Jordana i al final es van fer amics.

- Comenta les lliçons que rep la Roseta. La converteixen en un senyoreta?

La Roseta va rebre lliçons de tot tipus. Va aprendre a parlar com les senyoretes y també a caminar. A

comportar-se civilitzadament y a parlar de temes dels que només parlen les senyores. Apren a tocar el piano amb molt poc temps per què diuen que té molt facilitat.

Crec que i la converteixen el senyoreta però no li serveix de res per què després té que tornar a la vida de carrer, per què no es pot quedar amb en Jordana per que no s'estimen y per això decideixen separar-se.

- La Roseta comença a ser independent? Comenta el final

Al final del llibre no demostra que es faci independent del tot, però la meua opinió és que sí que arriba a ser-ho, per què quan se'n va amb la mare d'en Martí i aquest li demana que quan torni a casa seva, per què dóna per descomptat que vagi, li diu que li porti unes coses. Ella li diu que serà millor que les agafi ell, perquè segurament ja mai més la veurà.

Personatges

- Roseta: és una noia formal, honrada com diu ella. És una noia de carrer, una florista que un dia va a demanar un favor a un professor i aquest la converteix en senyoreta. És una noia normal, prima, poca cosa, pero amb molt d'orgull i molta vitalitat.
- Jordana: és un professor que està obsessionat amb el parlar de les persones. En endevinar d'on pprobé cadascú per l'accent que tingui.
- Fontanella: és un general que està en tot moment amb en Jordana i amb la Roseta per tal d'ajudar a convertir la Roseta en una senyoreta i de fer-la passar per això mateix davant de gent distingida.
- Fernandes: és el pare de la Roseta. Home brut y mal parlat que l'agrada molt beure. Li agraden molt els diners encara que és drapaire i no l'importa vendre ala seva filla per 1000 pessetes.

Bibliografia

www.partal.com/aelc/autors/oliverj/biografia.html

1

1